

Vägledning för ansökan om dispens för åtgärder i alléer

Länsstyrelsen
Örebro län

En samlande kraft!

Åtgärder som kräver dispens

Alla åtgärder som kan skada allén kräver dispens. Exempel på sådana åtgärder är avverkning av levande eller döda alléträd (inklusive högstubbar), skapande av nya högstubbar eller arbeten som kan skada trädens rötter.

Rötterna skyddas genom att avgränsa ett område runt trädet som är minst 2 meter utanför kronans ytterkant, men helst 15 gånger stammens diameter. Inom området ska det inte ske någon grävning, körning med tunga maskiner eller upplägg av massor.

Trädvårdsplaner

Vid större restaureringsåtgärder i alléer kan det vara lämpligt att ta fram en trädvårdsplan som underlag för dispensansökan. På så sätt behöver inte dispens sökas för utförandet av varje enskild åtgärd i en allé. En sådan trädvårdsplan kan utgöra ett särskilt skäl för dispens om länsstyrelsen bedömer att biotopskyddsbestämmelserna och kontinuiteten för trädens biologiska värden har beaktats i planen.

Vad en ansökan ska innehålla

[Använd gärna länsstyrelsens blankett för ansökan om dispens från biotopskyddet för åtgärder i alléer.](#) Om blanketten används och nedanstående uppgifter ingår i ansökan, så minskar behovet av kompletteringar och handläggningstiden förkortas.

Anges för allén som helhet

- Översiktskarta
- Varför dispens söks. Exempel på skäl för en dispens kan vara trafiksäkerheten, behov av restaurering av allén eller byggandet av en större väg som är av särskilt stort allmänt intresse.
- Vilka trädslag som finns i allén.
- Ungefär hur många träd som ingår i allén.

Anges för varje enskilt alléträd som ingår i dispensansökan

- Trädslag
- Vilka åtgärder som planeras för varje enskilt träd; restaureringsbeskrivning, avverkning eller avverkning till högstubbe. Det gäller både levande och döda träd i allén.
- Det ska framgå av detaljkartor vilka träd och hur många träd i allén som omfattas av dispensansökan. Alléträden ska markeras och numreras på detaljkartan. Alla träd som ingår i allén behöver inte numreras utan bara de som omfattas av dispensansökan.

Övriga uppgifter som kan bifogas en ansökan för att förenkla handläggningen

- Fotografi på trädet där trädnummer kopplat till kartan framgår.
- Koordinater på de träd som ingår i ansökan (anges i SWEREF 99).
- Om trädet har håligheter och förekomst av mulm.
- En bedömning av trädets naturvärde och/eller förekomst av rödlistade och fridlysta arter.

Kompensationsåtgärder

Om dispens beviljas kan Länsstyrelsen ställa villkor på kompensationsåtgärder. Därför är det bra om sökanden själv lämnar förslag på kompensationsåtgärder redan i ansökan. Exempel på kompensation kan vara att nya träd planteras på lämpliga ställen i allén eller att nedtagna stammar eller grenar läggs som faunadepåer på solbelyst plats i anslutning till området.

Vid plantering av nya alléträd ska följande anges:

- Hur många nya träd ska planteras? Tumregeln är ett nyplanterat träd per avverkat träd eller per skapad högstubbe.
- Vilken eller vilka trädarter ska planteras? Nyplantering bör normalt ske med lövträd av inhemska arter som redan finns i allén. Alm och ask bör undvikas på grund av sjukdomar.
- Var ska de nya träden planteras? Platserna behöver inte anges i detalj utan mer generellt, t ex i befintliga luckor, som en förlängning av allén eller i en ny allé.

Tänk på att Länsstyrelsen kan villkora:

- att återplantering i regel ska ske senast 3 år efter att dispens har beviljats.
- att de planterade alléträden ska leva efter 3-5 år, annars ska de i regel ersättas med nya träd.
- att högstubbar ska lämnas i allén.

Råd vid plantering

För att bevara alléer långsiktigt är det viktigt att plantera nya alléträd. För att öka chansen att träden ska klara sig bör plantorna vara minst 10-12 cm i omkrets, men helst mer än 18-20 cm i omkrets. Skötsel av de nyplanterade träden bör säkerställas under minst fem år. Bevattning bör ske regelbundet under de första två åren.

Ett alternativ till plantering kan vara att spara naturligt etablerade småträd i de fall då de växer i en befintlig lucka i allén.

Åtgärder som inte kräver dispens

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder som görs för att förlänga trädens livslängd skadar normalt inte naturvärdena i allén och kräver därmed inte dispens. Exempel på sådana åtgärder är mindre beskärningar av trädkronan för att upprätthålla det fria vägrummet. Även döda eller skadade grenar får tas bort utan dispens om de utgör en uppenbar och påtaglig akut risk för skada på människor, djur eller egendom.

Alléträd i omedelbar anslutning till bebyggelse kräver inte dispens om det finns risk för skada på byggnaden eller för boende. Eftersom det är en bedömningsfråga vad som är ”i omedelbar anslutning” bör man samråda med länsstyrelsen innan åtgärden vidtas.

Om en återplantering av träd misslyckats så krävs det inte någon dispens för att ta bort det döda trädet för att få utrymme för att göra ett nytt planteringsförsök.

Enstaka farliga alléträd

Enstaka alléträd som utgör en uppenbar och påtaglig akut risk för skada på människor, djur eller egendom, får åtgärdas utan att dispens söks innan, om risken för skada är så överhängande att en dispensprövning inte kan inväntas. Det är då viktigt att trädet fotograferas innan det åtgärdas.

Om möjligt ska du kontakta Länsstyrelsen innan akut åtgärd utförs. Om trädet är gammalt eller grovt så kan man diskutera om det är nödvändigt att avverka hela trädet eller om det kan vara lämpligt att beskära kronan eller lämna en högstubbe

Efter avverkningen ska länsstyrelsen kontaktas och en dispensansökan kan behöva lämnas in i efterhand. Träd som avverkas akut ska ersättas med nyplantering.

Övriga råd och tips

Större beskärningar av alléträd som kräver dispens bör ske i samråd med en trädvårdsspecialist (arborist). En kraftig eller felaktig beskärning kan leda till att trädet dör eller att livslängden förkortas.

I [Naturvårdsverkets vägledning och beskrivning av biotopen allé](#) finns information om skötsel- och bevarandeåtgärder som är lämpliga för att gynna kontinuitet och naturvärden i alléer. Här kan du även få fördjupad kunskap om mycket av det som nämns i den här förenklade vägledningen.